Raport z realizacji Strategii Rozwoju Wydziału Filozoficznego za lata 2023-2024. Dyscyplina Filozofia

Raport przygotowany przez Komisję w składzie:

1. Leszek Augustyn – przewodniczący
2. Michał Bohun
3. Olga Dryla
4. Krzysztof Guczalski
5. Steffen Huber
6. Katarzyna Kijania-Placek
7. Tomasz Kowalski
8. Piotr Łukowski
9. Tomasz Placek
10. Tomasz Żuradzki

Treść

1. Publikacje 2
2. Projekty naukowe 2
3. Współpraca międzynarodowa 3
4. Współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym 3
   4.1. Forma i charakter współpracy z otoczeniem 3
   4.2. Postępowania doktorskie i habilitacyjne 4
   4.3. RDF w ogólnopolskim i światowym środowisku filozoficznym 4
   4.4. Współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym 5
   4.5. Podsumowanie 5
5. Czasopisma 5
   5.1. Diametros 5
   5.2. Kwartalnik Filozoficzny 6
   5.3. Polish Journal of Aesthetics 6
   5.4. Principia 6
   5.5. Filozofia w praktyce 6
   5.6. Pozostałe 7
6. Dydaktyka 7
7. Wpływ na politykę zatrudnienia i ocenę pracowników deklarujących dyscyplinę Filozofia w innych Instytutach 7

1. Publikacje

	2021-2022 Liczba	2023-2024 Liczba	Zmiana Liczba	Zmiana %
Artykuł w czasopiśmie (200 pkt, Scopus 2023)	16	16	0	0
Artykuł w czasopiśmie (140 pkt, Scopus 2023)	39	43	4	10
Książka (300 pkt)	3	2	-1	-33
Rozdział w książce (300 pkt)	10	12	2	20
Redakcja książki (300 pkt)	2	2	0	0
Książka (120 pkt)	11	13	2	18
SUMA	**81**	**88**	**7**	

Punktacja artykułów w czasopismach została obliczona w oparciu o dane Scopus za 2023 r.
Biorąc pod uwagę przekształcenie Zakładu Kognitywistki Instytutu Filozofii w Katedrę Kognitywistyki Wydziału Filozoficznego i zmianę przypisania dyscypliny części pracowników Katedry, a w efekcie spadek liczby publikacji przypisanych do dyscypliny filozofia w stosunku do poprzedniego okresu, działalność publikacyjną pracowników deklarujących dyscyplinę filozofia na UJ należy ocenić pozytywnie.

2. Projekty naukowe

	2021-2022	2023-2024	Zmiana	Zmiana %
Projekty przyznane (liczba)	17	21	4	24
Łączny budżet (PLN)	**16.006.588**	**16.785.544**	**778.956**	**4**
• Instytut Filozofii bez Zakl. Kogn. (PLN)		**8.280.038**		
• Zakł./Kat. Kognit. (PLN)		**2.227.364**		
• Interdysc. Centrum Etyki (PLN)		**6.278.142**		
Punkty (§ 22, pkt 4 Rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej)	913,82	671,42	-242,4	-27

Nastąpił wzrost absolutnej liczby projektów przyznanych i nieznaczny wzrost łącznego budżetu, ale spadek łącznej punktacji. Przyczyną spadku jest to, że w okresie 2023-2024 nie uzyskano projektów

europejskich, które są szczególnie wysoko punktowane (cf. § 22, pkt 4 Rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej).
Ponad połowa środków pozyskanych w dyscyplinie filozofia (a tym samym punktów, o których mowa w § 22, pkt 4 Rozporządzenia) trafiło w latach 2023-2024 do jednostek innych niż Instytut Filozofii, mianowicie do Interdyscyplinarnego Centrum Etyki oraz do Zakładu/Katedry Kognitywistyki.

3. Współpraca międzynarodowa

	A 2019-2020 Liczba	B 2021-2022 Liczba	C 2023-2024 Liczba	Zmiana B/C Liczba	Zmiana B/C %
Przyjazdy	27	55	70	25	27
Wyjazdy	20	54	60	6	11
SUMA	**47**	**109**	**130**	**31**	

Dane szacunkowe. Wartości dot. 2023 r. zostały pomnożone przez dwa, ponieważ niektóre dane były niedostępne z powodu zmiany pracowników administracji. Ponadto dostępne liczby za 2023 r. były zaniżone, gdyż niektórzy pracownicy nie przekazali swoich danych. Z całą pewnością można stwierdzić, że w okresie 2023-2024 międzynarodowa mobilność pracowników utrzymała się na co najmniej takim samym poziomie jak w poprzednim okresie. Ponadstuprocentowy wzrost mobilności w latach 2021-2022 względem poprzedniego okresu spowodowany był pandemią i nie może stanowić miary dla rozwoju sytuacji w latach 2023-2024.
Mobilność międzynarodową należy ocenić jako intensywną. W Instytucie Filozofii regularnie odbywają się referaty gości zagranicznych, warsztaty i konferencje. Niektórzy pracownicy Instytutu Filozofii są opiekunami naukowymi magistrantów i doktorantów na zagranicznych uczelniach lub/i mają dodatkowe afiliacje na zagranicznych uczelniach. Interdyscyplinarne Centrum Etyki w latach 2023-24 zorganizowało sześć międzynarodowych konferencji i zaprosiło kilkudziesięciu gości zagranicznych.

4. Współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym

Ocena realizacji tego elementu strategii RDF ma charakter opisowy, a nie parametryczny.

4.1. Forma i charakter współpracy z otoczeniem

Forma i charakter współpracy z otoczeniem determinowane są przez cele i zadania ustawowe i statutowe (Statut Uniwersytetu Jagiellońskiego). Bezpośrednie otoczenie zarówno Rady, jak i reprezentowanej przez nią dyscypliny stanowi Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. W pierwszym rzędzie „otoczenie" Rady to Instytut Filozofii UJ, jego dyrekcja oraz Rada Naukowa Instytutu. Rada Dyscypliny Filozofia należy do tych organów, które w dużym stopniu złożone są z przedstawicieli jednego Instytutu i jednego Wydziału, chociaż nie można zapominać o członkach RDF reprezentujących inne Wydziały UJ, w szczególności Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej oraz Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych; jeden członek RDF jest zatrudniony w Interdyscyplinarnym Centrum Etyki. Relacje RDF z Instytutem Filozofii i Wydziałem Filozoficznym, ich władzami, administracją oraz odpowiednimi radami układają się bez istotnych problemów i konfliktów.

Jednym z poważniejszych wyzwań dla kierownictwa RDF mogą być kontakty i relacje zarówno z pozawydziałowymi pracownikami deklarującymi przynależność do dyscypliny, jak i władzami odpowiednich Instytutów i Wydziałów, na których osoby takie są zatrudnione. Zwłaszcza perspektywy ewaluacji dyscypliny mogą w tych przypadkach utrudniać współpracę, która jak dotąd jednak odbywa się w miarę harmonijnie i bezkonfliktowo. Należy jednak podkreślić, że potencjalne trudności wynikają raczej z komplikującej się struktury Uniwersytetu, z krzyżujących się instytucjonalnych podziałach kompetencji i odpowiedzialności oraz z pogłębiającego się nastawienia na czysto ilościową, parametryczną ocenę badań naukowych i działań dydaktycznych. W obliczu takich wyzwań należy zadbać, aby reprezentowana przez Przewodniczącego Rada była coraz lepiej widocznym w Uniwersytecie organem, którego postulaty i głos doradczy będą brane pod uwagę przez władze dziekańskie i rektorskie.

4.2. Postępowania doktorskie i habilitacyjne

Nadawanie stopni naukowych stanowi jedno z najważniejszych zadań Rady. W tym wymiarze szczególnie istotna jest współpraca ze Szkołą Doktorską Nauk Humanistycznych UJ, w której odbywa się kształcenie doktorantów i prowadzone są badania naukowe (pod opieką promotorów, będących najczęściej członkiniami/członkami Rady). Z pełną satysfakcją można stwierdzić, że współpraca ta układa się bardzo dobrze (zwłaszcza w porównaniu ze współpracą Szkoły z innymi radami dyscyplin humanistycznych), co wynika zapewne z opisanej w punkcie 4.1 jednorodności środowiska filozoficznego. RDF wzorcowo wywiązuje się ze swoich obowiązków wynikających z obecnej formy kształcenia i postępowań doktorskich. Mam na myśli w szczególności powoływanie promotorów, współpromotorów i promotorów pomocniczych, komitetów doktorskich, powoływanie komisji do spraw oceny śródokresowej, komisji rekrutacyjnej, to samo dotyczy otwierania postępowań doktorskich, powoływania recenzentów i przeprowadzania obron. Nowym wyzwaniem czekającym Rady Dyscyplin będzie dominacja postępowań doktorskich nowego typu, które zastąpią dawne przewody i postępowania. Należy pamiętać, że po ukończeniu kształcenia w Szkole Doktorskiej nie są przewidziane w postępowaniach doktorskich żadne egzaminy. Być może należy rozważyć – ze względu na dbałość o jakość postępowań i właściwą ocenę rozpraw oraz obrony – większe zaangażowanie Rady Dyscypliny, wykraczające poza powoływanie i pracę standardowych komisji doktorskich. Rady innych dyscyplin humanistycznych rozważają różne możliwości partycypacyjnej kontroli postępowań, na przykład poprzez przeprowadzanie obron publicznych przed całą radą dyscypliny (formalnie członkini/członkowie Rady są w tym momencie, oczywiście, publicznością, poza, rzecz jasna, osobami z właściwej komisji; mają jednak prawo zadawania pytań i zabierania głosu), w bardziej umiarkowanej wersji tego pomysłu, można rozważyć delegowanie kilku osób z Rady do udziału w obronach. Myślę, że warto byłoby się nad tym zastanowić, aby Rada uzyskała lepszy wgląd i większy wpływ na postępowania, a nie była ciałem kolegialnym, które tylko powołuje komisje i zatwierdza jej decyzje. Ale to sprawa na dyskusję w bliższej bądź dalszej przyszłości. Warto zasygnalizować tę kwestię, bowiem może ona stać się ważnym elementem współpracy Rady ze Szkołą Doktorską.

4.3. RDF w ogólnopolskim i światowym środowisku filozoficznym

Współpraca odbywa się zasadniczo poprzez indywidualne zaangażowanie poszczególnych osób wchodzących w skład RDF. Zwrócić uwagę należy na współpracę z innymi radami reprezentującymi naszą dyscyplinę. W naturalny sposób odbywa się to poprzez wzajemne relacje i uczestnictwo – przede wszystkim poprzez pracę recenzencką – w postępowaniach doktorskich i habilitacyjnych prowadzonych w innych ośrodkach. To samo dotyczy prac recenzyjno-eksperckich związanych z postępowaniem o nadanie tytułu naukowego, projektami grantowymi, recenzjami wydawniczymi.

4.4. Współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym

Współpraca dokonuje się poprzez indywidualne zaangażowanie członkiń/członków Rady oraz wszystkich przedstawicieli dyscypliny zatrudnionych w UJ. Na podkreślenie zasługują działania popularyzatorskie i edukacyjne, które czynią filozofię dyscypliną bardziej widoczną dla społeczeństwa (Dni Otwarte, Noc Naukowców, festiwale nauki oraz przede wszystkim współpraca ze szkołami i pomoc w kształtowaniu rozsądnej edukacji filozoficznej). Zwłaszcza nastawienie na młodzież i współpraca ze środowiskiem oświatowym powinna stać się szczególnym przedmiotem troski Rady. Może więc należałoby pomyśleć nad jakimiś formami uwidocznienia Rady w przestrzeni publicznej – na przykład przez współpracę z Polskim Towarzystwem Filozoficznym, czy też obejmowanie patronatów nad konferencjami i sympozjami, także studencko-doktoranckimi. Rada może też – a niekiedy wręcz powinna – zabierać głos w sprawach ważnych nie tylko dla dyscypliny, akademii czy nauki w ogóle, ale, być może, kwestiach ważnych dla całego społeczeństwa, które mogłoby skorzystać z wyważonej i pogłębionej refleksji filozofów. Formą taką mogą być listy otwarte, apele etc.

4.5. Podsumowanie

Współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym, jak też innymi organami uniwersyteckimi i instytucjami naukowymi jest ciągłym wyzwaniem, a odpowiedzi na nie – w postaci strategii poszczególnych działań – mogą przybierać rozmaite formy. Na pewno wiele jest jeszcze do zrobienia, tym niemniej można uznać, że jak dotychczas RDF wywiązuje się z tego elementu strategii, oczywiście na miarę możliwości, jakie daje organ kolegialny świeżej daty, którego szerokie formy działania muszą dopiero być wypracowywane, tak samo jak miejsce zajmowane w Uniwersytecie i relacje z innymi podmiotami.

5. Czasopisma

W okresie 2023-2024 w Uniwersytecie Jagiellońskim ukazywało się 5 czasopism filozoficznych: *Diametros, Kwartalnik Filozoficzny, Polish Journal of Asthetics, Principia* i *Filozofia w Praktyce*, przy czym to ostatnie czasopismo określa się jako popularnonaukowe (patrz niżej). *Kwartalnik Filozoficzny* jest jedynym spośród powyższych czasopism, które ukazuje się jedynie w formie drukowanej. Cztery pozostałe ukazują się jedynie w formie elektronicznej, w otwartym dostępie.

5.1. Diametros

Czasopismo ukazuje się w dwóch językach, po polsku i angielsku. Jest kwartalnikiem. W okresie 2023-2024 wydano siedem numerów, w tym trzy specjalne numery tematyczne. Wszystkie siedem numerów zawierało łącznie 44 artykuły, z czego 21 w języku angielskim. Godna uwagi jest duża liczba autorów zagranicznych pochodzących z 12 różnych krajów (17 na 47 autorów).
Czasopismo jest indeksowane w bazach *Web of Science* i *Scopus*. W tej pierwszej znajduje się w rankingu na miejscu 133 na 331 indeksowanych czasopism filozoficznych (wg. wskaźnika *Journal Impact Factor* 2023). W tej drugiej znajduje się w rankingu na miejscu 224 pośród 806 (percentyl 72%)[1] indeksowanych czasopism filozoficznych (wg. wskaźnika *CiteScore* 2023). Tę stosunkowo wysoką pozycję w bazie *Scopus* czasopismo *Diametros* utrzymuje konsekwentnie od wielu lat.

[1] Wyższy percentyl oznacza wyższą pozycję w rankingu. Percentyl 72% oznacza, że ok. 72% czasopism jest niżej w rankingu.

5.2. Kwartalnik Filozoficzny

Czasopismo wydawane wspólnie przez UJ i PAU. Ukazuje się w języku polskim i wyłącznie w formie papierowej, stąd nie jest indeksowane w bazie *Scopus*. *Kwartalnik Filozoficzny* zachowuje status tradycyjnego, polskiego forum wymiany myśli filozoficznej. Oprócz artykułów ukazują się tu także recenzje i sprawozdania dotyczące ważnych w Polsce wydarzeń filozoficznych.
W 2023 r. ukazał się zbiorowy tom jubileuszowy (zeszyty 1-4, 340 stron) zadedykowany profesorowi Władysławowi Stróżewskiemu z okazji 90. urodzin. W 2024 r. zostały opublikowane na razie 2 zeszyty, a trzeci (za 2024 r.) jest w przygotowaniu.

5.3. Polish Journal of Aesthetics

Czasopismo ukazuje się wyłącznie w języku angielskim. Do 2023 r. było kwartalnikiem publikowanym wyłącznie w formie tomów tematycznych, najczęściej pod redakcją redaktorów zewnętrznych, często zagranicznych. W jednym zeszycie znajdowało się przeciętnie ok. 6 artykułów. W 2023 r. opublikowane zostały trzy tomy, w tym jeden podwójny, łączony.
W październiku 2023 r. czasopismo zmieniło częstotliwość wydawniczą z kwartalnika na półrocznik. Zmiana ta nie oznacza jednak mniejszej ilości publikowanych artykułów, a jedynie przyjęcie nowej formuły wydawniczej: rocznie dwa tomy specjalne, każdy z dodatkową sekcją otwartą. W 2024 r. opublikowany został jeden taki poszerzony zeszyt półroczny (stan na maj 2025).
Czasopismo jest indeksowane w bazie *Scopus* i w ostatnich latach jego pozycja stopniowo się podnosi: od percentyla 14% w 2020 r. do percentyla 31% w 2023 r. (miejsce 550 na 806 indeksowanych czasopism w dziedzinie filozofia).

5.4. Principia

Czasopismo jest rocznikiem. Opóźnienia wydawnicze z lat 2020-2022 udało się nadrobić. W tej chwili numery za rok 2023 i 2024 są już opublikowane. Czasopismo wyraźnie zmieniło swój profil. Od początku swego istnienia, przez około 30 lat, *Principia* publikowały artykuły praktycznie ze wszystkich dziedzin filozofii, w latach 2015 do 2021 także po angielsku, niektóre autorów zagranicznych. Ostatnie dwa tomy – 2023 i 2024 – noszą tytuły „Nowa fenomenologia" i „Nowa fenomenologia II" i faktycznie są poświęcone wyłącznie tej tematyce, co najwyraźniej odzwierciedla pole zainteresowań badawczych nowego zespołu redakcyjnego (od roku 2021/2022). Nie ukazują się artykuły w języku angielskim, a autorzy zagraniczni są reprezentowani tylko poprzez przekłady, a nie przez oryginalne artykuły. W najnowszym rankingu bazy Scopus (2023) czasopismo jest notowane na poziomie percentyla 1% (789 miejsce na 806 czasopism filozoficznych), podczas gdy jeszcze w roku 2021 był to percentyl 37% (451 miejsce na 718 czasopism).

5.5. Filozofia w praktyce

Czasopismo wydawane przez Interdyscyplinarne Centrum Etyki UJ w języku polskim, online, w otwartym dostępie. Publikowane są tomy roczne, a poszczególne artykuły dodawane są sukcesywnie. Czasopismo określone jest jako popularnonaukowe. Część artykułów rzeczywiście ma taki charakter, ale niemal wszystkie oparte są na aktualnej literaturze przedmiotu złożonej z tekstów naukowych. Czasem ta bibliografia jest bardzo rozbudowana, a artykuły stoją na takim poziomie, że przynajmniej niektóre mogłyby zostać opublikowane w normalnych czasopismach filozoficznych. W okresie 2023-2024 ukazało się 15 artykułów.

Czasopismo organizuje coroczny konkurs dla osób studiujących na prace dotyczące szeroko rozumianej filozofii praktycznej, a także rozpoczęło tworzenie Encyklopedii Bioetyki (na razie opublikowano dziewięć haseł).

5.6. Czasopisma archiwalne

Na stronie internetowej Instytutu Filozofii znajduje się informacja o czasopismach, które przestały się ukazywać:

(1) Melee (do 2013 r.)
(2) Polish Journal of Philosophy (do 2017 r.)

6. Dydaktyka

Obronione prace licencjackie i magisterskie:

	2022-2023 Liczba	**2023-2024** Liczba	**SUMA**
Licencjat Filozofia	21	22	**43**
Licencjat MISH	1	3	**4**
Magisterium Filozofia	17	13	**30**
Magisterium MISH	3	3	**6**
SUMA	**42**	**41**	

Dane te nie różnią się znacząco od poprzedniego okresu.

7. Wpływ na politykę zatrudnienia i ocenę pracowników deklarujących dyscyplinę Filozofia w innych Instytutach

Nie udało się uzyskać nawet minimalnie zadowalającego wpływu ani na politykę zatrudnień, ani na kwalifikowanie zatrudnianych w innych jednostkach osób do dyscypliny filozofia. Zatrudnienia nie są konsultowane z Przewodniczącym RDF, co więcej, jego negatywna opinia dotycząca zasadności przypisania nowego pracownika do dyscypliny została w przynajmniej jednym przypadku zignorowana.

10.06.2025